

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดลองใช้โปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองในการเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกิ่งเพชร เขตราชเทวี สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2542 โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน มีจำนวน 35 คน

กลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน มีจำนวน 35 คน

2. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) การเลือกโรงเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างแบบจงใจ (Purposive sampling) โดยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

1.1 เป็นโรงเรียนสหศึกษา

1.2 มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

1.3 ผู้บริหารและคณะครูยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดีและอนุญาต

ให้ผู้วิจัยจัดสภาพการณ์ทดลองได้ตามโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

นอกจากนี้โรงเรียนนี้ยังมีลักษณะร่วมกับโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครแห่งอื่นๆ คือ นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำและมีที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด (วารสารกรมฯ ไซยรัตน์, 2539 : 3-4)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเลือกโรงเรียนกิ่งเพชร เขตราชเทวี สังกัดกรุงเทพมหานครเป็นตัวแทนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่จะทำการวิจัยในครั้งนี้

2) การสุ่มนักเรียนทั้งห้องเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มนักเรียนเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ในการสุ่มห้องเรียนจำนวน 2 ห้องเรียน จากทั้งหมด 3 ห้องเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 1 ห้อง จำนวน 35 คนและกลุ่มควบคุมจำนวน 1 ห้อง จำนวน 39 คน ผู้วิจัยทำการสุ่มนักเรียนทั้งชั้นเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพการณ์จริงที่ครูไม่สามารถเลือกหรือจัดนักเรียนคนใดคนหนึ่งมาเข้าโปรแกรมได้ ซึ่งโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ออกแบบสำหรับให้ผู้นำไปใช้สามารถใช้ได้กับนักเรียนทั้งห้องเรียน และเนื่องจากในกลุ่มควบคุมมีนักเรียนลาออกและขาดเรียนเกินกำหนดที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงคัดรายชื่อนักเรียนออกจำนวน 4 คน จากนักเรียนในกลุ่มควบคุมทั้งหมด 39 คน ทำให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีจำนวนนักเรียนเท่ากัน คือ กลุ่มละ 35 คน รวมมีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 70 คน

3. การออกแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi experimental design) เป็นแบบมีกลุ่มควบคุม และมีการทดสอบก่อน และหลังการทดลอง (pretest posttest control group design) โดยมีกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมที่คัดเลือกมาด้วยการสุ่ม ดังได้กล่าวไว้ในหัวข้อการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีเครื่องมือที่ใช้ทั้งหมด 2 ชุดได้แก่

4.1 โปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง

4.2 แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

4.1 โปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง

โปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองในงานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 14 กิจกรรม ใช้เวลาในแต่ละกิจกรรมครั้งละ 20 นาที มีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการสร้าง ดังต่อไปนี้ คือ

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่จะนำมาใช้เป็นกรอบในการจัดโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้จัดกิจกรรมตามโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองโดยใช้กรอบแนวคิดของซิคโคเน (Siccone, 1995) ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของ

มาสโลว์ (Maslow, 1987) และคูเปอร์สมิธ (Coopersmith, 1984) โดยซิคโคเนกำหนดองค์ประกอบของการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองว่าจะต้องประกอบด้วย

1. การพึ่งพาตนเอง
2. การพึ่งพาอาศัยกัน
3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง
4. ความรับผิดชอบต่อสังคม

ความ พึ่งพา กัน	Interdependence 2	social Responsibility 4
ความ พึ่งพา ตนเอง	Independence 1	Personal Responsibility 3
	Experience (Internal)	Express (External)

แผนภาพที่ 3 รูปแบบการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง (Siccone, 1995 : 1)

รวมทั้งศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอีริคสัน โดยเฉพาะวัยเด็ก (6 - 12 ปี) ตรงกับ ขั้นที่ 4 ความต้องการที่จะทำกิจกรรมอยู่เสมอ - ความรู้สึกด้อย (Industry v.s. Inferiority) พบว่าเป็นวัยที่เป็นรากฐานในการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง (พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2527 : 101) ในวัยนี้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางร่างกายและสติปัญญา อยู่ในขั้นที่มีความกระตือรือร้น ต้องการกระทำกิจกรรม ต้องการอิสระและทำอะไรด้วยตนเอง ต้องการความรัก ความยกย่องและยอมรับในความสำเร็จของตน

2. กำหนดวัตถุประสงค์ของโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง

2.1 วัตถุประสงค์หลัก คือ เมื่อนักเรียนได้รับโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองจะทำให้นักเรียนมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าเดิม

2.2 วัตถุประสงค์ย่อย

2.2.1 นักเรียนสามารถพึ่งพาตนเองได้

2.2.2 นักเรียนสามารถช่วยเหลือและพึ่งพาอาศัยกันได้

2.2.3 นักเรียนสามารถแสดงความรับผิดชอบต่อตนเองได้

2.2.4 นักเรียนสามารถแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมได้

3. ขั้นตอนการสร้างกิจกรรมในโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง มีดังนี้

3.1 กำหนดจำนวนกิจกรรมตามรูปแบบการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง

จากการศึกษารูปแบบการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของซิคโคเน (Siccone, 1995) พบว่า ในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองจะต้องจัดกิจกรรมเรียงตาม ลำดับขั้นขององค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเองตั้งแต่ 1-4 และสามารถเปรียบเทียบการจัด กิจกรรมตามรูปแบบการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองเดิมของซิคโคเนกับผู้วิจัยได้ดังนี้คือ

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการจัดกิจกรรมของซิคโคเนและผู้วิจัยตามรูปแบบการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง

องค์ประกอบที่	จำนวนกิจกรรม	
	กิจกรรมของซิคโคเน	กิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
1.การพึ่งพาตนเอง	17	6
2.การพึ่งพาอาศัยกัน	16	3
3.ความรับผิดชอบต่อตนเอง	23	6
4.ความรับผิดชอบต่อสังคม	19	4
รวม	75	14

3.2 กำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรมในโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง

3.4 ออกแบบกิจกรรม โดยเนื้อหาของกิจกรรมนั้นต้องมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง

โปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง

วัตถุประสงค์หลัก เมื่อนักเรียนได้รับโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองจะทำให้นักเรียนมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าเดิม

ครั้งที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	การเห็นคุณค่าในตนเอง
1	สร้างความคุ้นเคย	1. สร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยและนักเรียน 2. นักเรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองและให้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัย	
2	ใครเอ่ย	1. นักเรียนสามารถสำรวจลักษณะภายนอกและภายในของตนเองออกมาได้ 2. นักเรียนสามารถถ่ายทอดลักษณะภายนอกและภายในของตนเองออกมาได้	A1
3	ฉันคือใคร	1. นักเรียนได้มีสำรวจและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง 2. นักเรียนแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับชื่อของตนเองตามความเป็นจริงได้	A1
4	ความทรงจำที่ดีของฉัน	1. นักเรียนสำรวจความทรงจำที่ประสบความสำเร็จในชีวิตของตนเอง 2. นักเรียนสามารถถ่ายทอดความทรงจำที่ประสบความสำเร็จในชีวิตของตนเอง	A1
5	สิ่งที่ฉันภาคภูมิใจที่สุด	1. นักเรียนได้มีโอกาสสำรวจความทรงจำที่ประสบความสำเร็จในชีวิตของตนเอง 2. นักเรียนสามารถถ่ายทอดความทรงจำที่ประสบความสำเร็จในชีวิตของตนเอง	A1
6	จดหมายของฉัน	1. นักเรียนสามารถสำรวจคุณลักษณะของตนเองได้ 2. นักเรียนสามารถบอกคุณลักษณะของตนเองได้	A1

ครั้งที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	การเห็นคุณค่าในตนเอง
7	จดหมายถึงเพื่อน	1.นักเรียนสามารถสำรวจคุณลักษณะของบุคคลอื่นได้ 2.นักเรียนสามารถบอกถึงคุณลักษณะของบุคคลอื่นได้	A2
8	อ่านจดหมาย	1.นักเรียนสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะของตนเองที่เกิดขึ้นจากการประเมินตนเองและการประเมินจากบุคคลอื่นได้ 2.นักเรียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นต่อผลจากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะของตนเองที่เกิดขึ้นจากการประเมินตนเองและการประเมินจากบุคคลอื่นได้ 3.นักเรียนสามารถเสนอแนวทางแก้ไขและปรับปรุงตนเองได้	A1,A2
9	ระบายสีภาพ	1.นักเรียนสามารถแสดงความสามารถทางศิลปะของตนเองได้ 2.นักเรียนสามารถกระทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่และติดตามผลงานของตนเองได้	A3
10	ต่อภาพ	1.นักเรียนสามารถกระทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่และติดตามผลงานของตนเองได้ 2.นักเรียนสามารถกระทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่และติดตามผลงานของกลุ่มได้	A3,A4
11	นับจำนวน	1.นักเรียนสามารถกระทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเองได้ 2.นักเรียนมีประสบการณ์ในการทำงานและประสบความสำเร็จในการทำงานที่ได้รับมอบ	A3

ครั้งที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	การเห็นคุณค่าในตนเอง
		หมาย	
12	ช่วยกันนับจำนวน	1.นักเรียนสามารถร่วมมือกันทำงานกลุ่มที่ได้ รับมอบหมายได้ 2.นักเรียนสามารถบอกประโยชน์ของการ ทำงานกลุ่มได้ 3.นักเรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น จากการทำงานกลุ่มและเสนอแนะแนวทางแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นได้	A3,A4
13	เลือกตั้งสมาชิกสภานักเรียน	1.นักเรียนสามารถสำรวจและแสดงความ สามารถหรือความถนัดของตนเองออกมาได้ 2.นักเรียนมีประสบการณ์ในการใช้สิทธิของตนเอง ในการเลือกตั้ง	A2,A3,A4
14	ภารกิจของสภานักเรียน	1.นักเรียนสามารถแสดงความสามารถหรือ ความถนัดของตนเองออกมาได้ 2.นักเรียนมีประสบการณ์ในการเป็นผู้นำและ ทำงานกลุ่มเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	A3,A4

หมายเหตุ

A 1 = การพึ่งพาตนเอง

A 2 = การพึ่งพาอาศัยกัน

A 3 = ความรับผิดชอบต่อตนเอง

A 4 = ความรับผิดชอบต่อสังคม

ตารางที่ 3 โครงสร้างของโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง

ในการวิจัยครั้งนี้ การสร้างและออกแบบกิจกรรมตามโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้วิจัยคำนึงถึงพัฒนาการและความสนใจของกลุ่มตัวอย่างเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะความยากง่ายของกิจกรรม กล่าวคือกิจกรรมตามโปรแกรมนี้เน้นให้นักเรียนกระทำกิจกรรมแล้วประสบความสำเร็จได้ด้วยตนเองและสามารถร่วมมือกันในการทำกิจกรรมกลุ่มในโปรแกรมให้ประสบความสำเร็จได้

การประเมินผลและเกณฑ์ในการประเมิน

การทำกิจกรรมตามโปรแกรมแต่ละครั้งผู้วิจัยต้องประเมินผลว่านักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมแต่ละครั้งเพียงใดก่อนที่จะทำกิจกรรมต่อไป ดังนั้นจึงทำการประเมินผลการผ่านกิจกรรมในโปรแกรมของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ซึ่งผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยใช้การพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของกิจกรรมเป็นหลักเกณฑ์สำคัญ ประกอบด้วย

1. ไบงาน
2. ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของนักเรียน
3. ความคิดเห็นของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

โดยมีหลักเกณฑ์ในการประเมินดังต่อไปนี้คือ

1. นักเรียนร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมดสามารถทำแบบฝึกหัดตามไบงานได้ถูกต้อง
2. นักเรียนร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมดให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมอยู่ในระดับดี
3. การหาคุณภาพของโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้วิจัยนำโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน พิจารณาความตรงตามโครงสร้างของโปรแกรม
 - 4.1 หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ คือ
 - 1) เป็นผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา
 - 2) มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างน้อย 5 ปี
 - 4.2 เกณฑ์ในการพิจารณาคุณภาพของโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมในโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองโดยคำนึงถึง
 - 1) วัยของเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
 - 2) ลักษณะเนื้อหาของกิจกรรมว่ามีความเหมาะสมและตรงตามแนวคิดการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของซิคโคน (Siccone, 1993) หรือไม่
 - 3) ความยากง่ายของกิจกรรม
 - 4) ความเหมาะสมของวิธีการและอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรม เช่น ไบงาน
5. นำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมในโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองให้ดีขึ้น แล้วนำกิจกรรมดังกล่าวไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ คำชี้แจง ความเหมาะสมด้านอุปกรณ์ วิธีดำเนินการ เวลา และการใช้สถานที่ ซึ่งผลการทดลอง

ใช้กิจกรรมในโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองพบว่า ควรมีการเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรม 1 กิจกรรมคือ กิจกรรมสิ่งที่ฉันภาคภูมิใจที่สุด จาก 1 คาบ 20 นาที เป็น 2 คาบ 40 นาที เนื่องจากในกิจกรรมนี้นักเรียนในกลุ่มทดลองต้องอาศัยเวลาในการสำรวจความทรงจำเกี่ยวกับการประสบความสำเร็จในชีวิตและถ่ายทอดออกมาเป็นภาพ พร้อมทั้งคำบรรยายประกอบภาพ ซึ่งไม่สามารถรวบรวมให้นักเรียนทำงานให้เสร็จสมบูรณ์ภายใน 1 คาบได้ จึงต้องเพิ่มเวลาให้เป็น 2 คาบ นอกจากกิจกรรมนี้แล้วกิจกรรมอื่นๆ ที่ได้มีการทดลองใช้ต้องมีการปรับปรุงใบงานและขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อความกระชับและใช้เวลาอย่างเหมาะสมอีกเล็กน้อย

6. ปรับปรุงกิจกรรมในโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

7. นำโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองที่เสร็จสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มทดลองได้

4.2 แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

สแตนเลย์ คูเปอร์สมิท (Stanley Coopersmith, 1984) สร้างแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองฉบับนักเรียน (The Self - Esteem Inventory School Form) โดย ข้อกระทรวงส่วนใหญ่ของแบบวัดชุดนี้ได้รับการดัดแปลงมาจากมาตราของโรเจอร์สและไดมอนด์ (Rogers and Dimond, 1954) โดยได้รักษาข้อกระทรวงเดิมไว้หลายข้อ จึงได้แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองซึ่งมีข้อกระทรวง 50 ข้อ และข้อกระทรวงวัดความจริงใจของผู้ตอบอีก 8 ข้อ รวมทั้งฉบับมีข้อกระทรวงรวมทั้งสิ้น 58 ข้อ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ฉบับที่แปลและเรียบเรียงโดยชุมพร ยงกิตติกุลและสุภาพรรณโคตรจรัส ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองชุดนี้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 64 คน

4.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ประกอบด้วยข้อกระทรวงทั้งหมด 58 ข้อ เป็นข้อกระทรวงวัดการเห็นคุณค่าในตนเองและข้อกระทรวงวัดความจริงใจในการตอบของผู้ตอบอีก 8 ข้อ ข้อกระทรวงแต่ละข้อมีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่ารายงานตนเอง ให้ผู้ตอบอ่านข้อความเหล่านี้ พร้อมทั้งพิจารณาตัดสินว่า "เหมือนตัวฉัน" หรือ "ไม่เหมือนตัวฉัน" ข้อความที่นำมาใช้ในแบบวัดแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านตนโดยทั่วไป (General Self)
2. ด้านสังคม - เพื่อน (Social Self - Peers)
3. ด้านทางบ้าน - พ่อแม่ (Home - Parents)
4. ด้านโรงเรียน - การศึกษา (School - Academic)
5. ด้านการวัดความจริงใจของผู้ตอบ (Lie Scale)

4.2.2 เกณฑ์การให้คะแนน

แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองฉบับนี้ ประกอบด้วยข้อความที่บรรยายเกี่ยวกับตนเองทั้งด้านบวกและด้านลบ จึงมีเกณฑ์การให้คะแนนที่แตกต่างกันดังนี้คือ ข้อความด้านลบที่ตอบว่า “ไม่เหมือนตัวฉัน” จะได้ 1 คะแนน และข้อความด้านบวกที่ตอบว่า “เหมือนตัวฉัน” จะได้ 1 คะแนน ดังนั้นเมื่อผู้ตอบอ่านข้อความด้านลบแล้วพิจารณาตัดสินใจเลือกตอบว่า “ไม่เหมือนตัวฉัน” จะได้ 1 คะแนน และข้อความด้านบวกที่ตอบว่า “เหมือนตัวฉัน” จะได้ 1 คะแนน

ข้อความที่วัดความจริงใจของผู้ตอบ ถ้าตอบว่า “เหมือนตัวฉัน” ได้ 1 คะแนน คะแนนในส่วนนี้จะไม่นำมารวมกับคะแนนรวมการเห็นคุณค่าในตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากคูเปอร์สมิธมีเจตนาในการตรวจสอบการตอบแบบปกป้องตนเอง (Defensiveness) ถ้าผู้ตอบไม่มีความจริงใจในการตอบและรู้เจตนาของแบบวัด จึงพยายามตอบในทิศทางที่คิดว่าตนเองอยากจะเป็น ซึ่งจะได้คะแนนในด้านนี้สูง

ในการคิดคะแนนรวมจะไม่นำคะแนนจากข้อความที่วัดความจริงใจในการตอบของผู้ตอบ มารวมกับคะแนนรวมด้านอื่นของแบบวัด แต่นำมาเพื่อประกอบการพิจารณาความน่าเชื่อถือของคำตอบ ซึ่งผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาคือ ถ้าผู้ตอบได้คะแนนจากข้อความที่วัดความจริงใจในการตอบของผู้ตอบน้อยกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนรวมของข้อความที่วัดความจริงใจในการตอบของผู้ตอบ แสดงว่าคำตอบของผู้ตอบมีความน่าเชื่อถือ แต่ถ้าผู้ตอบได้คะแนนจากข้อความที่วัดความจริงใจในการตอบของผู้ตอบเกินร้อยละ 50 ของคะแนนรวมของข้อความที่วัดความจริงใจในการตอบของผู้ตอบ แสดงว่าคำตอบของผู้ตอบไม่มีความน่าเชื่อถือ

4.2.3 การหาคุณภาพด้านความเที่ยง (reliability)

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith, 1984 : อ้างถึงใน ชยาพร ลิ้มประเสริฐ, 2536 : 48) รายงานค่าความเที่ยงของแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง จากที่ได้มีผู้ศึกษาความเที่ยงและความตรงของแบบวัดนี้ ตามตารางที่ 5

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำแบบวัดไปทดสอบโดยใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 64 คน จากนั้นวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตร Kuder - Richardson 20 (KR - 20) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .8184

4.2.4 การหาคุณภาพด้านความตรง (validity)

1) ความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) โดย โคเคนส์ (Kokenes, 1974) ทำการศึกษาโดยการตรวจสอบกับนักเรียนเกรด 4 ถึงเกรด 8 จำนวน 7,600 คน พบว่า แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองมีความตรงตามโครงสร้าง

2) หาความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) โดย ซีมอนและซิมอน (Simon and Simon, 1975 cited in Coopersmith, 1984) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง และ SRA Achievement Series กับนักเรียนเกรด 4 จำนวน 87 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .33 ($p < .01$) และคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนกลุ่มนี้ยังมีความสัมพันธ์กับคะแนนของ Lorge Thorndike Intelligence Test โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .30

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองกับแบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองจากครูและเพื่อนร่วมชั้น โดยใช้ทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 64 คน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังตาราง

แบบประเมินระดับการเห็นคุณค่าในตนเองฉบับนักเรียน

แบบประเมินระดับการเห็นคุณค่าในตนเองจากครู	.3460
แบบประเมินระดับการเห็นคุณค่าในตนเองจากเพื่อนร่วมชั้น	.4158

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองกับคะแนนรวมแบบประเมินระดับการเห็นคุณค่าในตนเองจากครูและเพื่อนร่วมชั้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ประเมินความสอดคล้องภายในของแบบวัด โดยใช้ดัชนีค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมการเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่า ในด้านสังคม-เพื่อนได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ดังกล่าวแสดงใน ตารางที่ 11 ภาคผนวก ข

ตารางที่ 5 ความเที่ยงและความตรงของแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

ผู้วิจัย	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	เทคนิคที่ใช้	ค่าความเที่ยง	ความตรง	
				ตามสภาพ	ตามโครงสร้าง
ต่างประเทศ					
Taylor and Reitz (1968)	ไม่ได้รายงานไว้	ไม่ได้รายงานไว้	.90		
Kimball (1972)	นักเรียนเกรด 4-8 จำนวน 7,600 คน	Internal Consistency ด้วยสูตร KR-20	.87-.92		
Fullerton (1972)	นักเรียนเกรด 5, 6 จำนวน 104 คน	Split - half	.87		
Spatz and Johnston (1973)	นักเรียนเกรด 5, 9,12 จำนวน 600 คน	Internal Consistency ด้วยสูตร KR-20	.80-.86		
Kokenes (1974)	นักเรียนเกรด 4-8 จำนวน 7,600 คน	ไม่ได้รายงานไว้			มีความตรง ตามโครงสร้าง
Simon and Simon (1975 cited in Coopersmith, 1984)	นักเรียนเกรด 4 จำนวน 87 คน	หาความสัมพันธ์ กับ SRA Achievement Series และ Lorge Thorndike Intelligence Test		.33 และ .30	
ในประเทศ					
สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์ (2532)	นักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 5 จำนวน 100 คน	Internal Consistency ด้วยสูตร KR-20	.83		
อับสรศิริ เฉลิมประชา (2542)	นักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 5 จำนวน 64 คน	Internal Consistency ด้วยสูตร KR-20	.81	.34 และ .41	คงโครงสร้าง เดิมตามของ คูเปอร์ สมิธ (Coopersmith, 1984)

(อ้างอิงในขยายพร ลิประเสริฐ, 2536 : 48)

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะดังต่อไปนี้

1. ระยะเตรียมการทดลอง

1) การสร้างและจัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1) แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้วิจัยนำแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 64 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.2) โปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง เมื่อได้กรอบแนวคิดในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้วิจัยดำเนินการคิดค้นกิจกรรมที่เหมาะสมและมีความสอดคล้องกับรูปแบบการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยพิจารณาร่วมกับวัย ความรู้เดิม และความสนใจของกลุ่มตัวอย่าง แล้วจึงดำเนินการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 14 กิจกรรม หลังจากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ และนำกิจกรรมบางกิจกรรมไปทดลองใช้เป็นโครงการนำร่องกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ผลที่ได้จากการทดลองใช้นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขกิจกรรมให้มีความเหมาะสม ทั้งในด้านอุปกรณ์ เวลา สถานที่ และวิธีการดำเนินการ เป็นต้น

2) ทำการติดต่อประสานงานกับโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1) โรงเรียนกิ่งเพชร เขตราชเทวี สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนำกิจกรรมในโครงการนำร่องไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ ความเข้าใจ คำชี้แจง ความเหมาะสมด้านอุปกรณ์ วิธีดำเนินการ เวลา และการใช้สถานที่ เมื่อปรับปรุงและแก้ไขโปรแกรมตามคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิและข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้แล้ว นำโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองที่เสร็จสมบูรณ์ไปทำการทดลองกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง

2.2) โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ทำแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อหาคุณภาพของแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

3) สุ่มห้องเรียนทั้งห้องเพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 ห้องเรียน จากทั้งหมด 3 ห้อง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง และเนื่องจากในกลุ่มควบคุมมีนักเรียนลาออกและขาดเรียนเกินกำหนดที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงคัดรายชื่อ

ชื่อนักเรียนออกจำนวน 4 คน จากนักเรียนในกลุ่มควบคุมทั้งหมด 39 คน ทำให้กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีจำนวนนักเรียนเท่ากัน คือ กลุ่มละ 35 คน รวมมีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 70 คน

4) ให้นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองก่อนดำเนินการทดลอง 1 วัน

5) เก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2542 โดยใช้ระดับคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน ก่อนดำเนินการทดลอง 1 วัน ผู้วิจัยติดต่อกับฝ่ายวิชาการของโรงเรียน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้

2. ระยะดำเนินการทดลอง

ในกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยจัดกิจกรรมตามโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นจำนวน 14 กิจกรรม ครั้งละ 20 นาที รวม 15 ครั้ง โดยใช้เวลาในช่วงเช้า 8.00-8.20 น. ติดต่อกันตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์เป็นเวลา 3 สัปดาห์ ซึ่งผู้วิจัยทำการประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยการเก็บผลงานของนักเรียนตามใบงานในแต่ละกิจกรรมร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของนักเรียน ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมจะไม่ได้ทำกิจกรรมตามโปรแกรมซึ่งนักเรียนจะกระทำกิจกรรมตามปกติโดยครูประจำชั้น

3. ระยะหลังการทดลอง

1) ผู้วิจัยดำเนินการให้นักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมทำแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง หลังจากสิ้นสุดการทดลอง 1 วัน

2) เก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2542 โดยใช้ระดับคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน หลังจากสิ้นสุดการทดลอง 2 สัปดาห์ ซึ่งผู้วิจัยติดต่อกับฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเพื่อเก็บข้อมูลในส่วนนี้

ตารางที่ 6 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

กลุ่ม	ระยะก่อนการทดลอง	ระยะการทดลอง	ระยะหลังการทดลอง
ทดลอง	1. วัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองฉบับนักเรียนของคูเปอร์สมิธ 2. เก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2542	จัดกิจกรรมตามโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นจำนวน 14 กิจกรรม ครั้งละ 20 นาที โดยใช้เวลาในช่วงเช้า 8.00-8.20 น. จำนวน 15 ครั้ง	1. วัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองฉบับนักเรียนของคูเปอร์สมิธ 2. เก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2542
ควบคุม	1. วัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองฉบับนักเรียนของคูเปอร์สมิธ 2. เก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2542	ทำกิจกรรมตามปกติซึ่งจัดโดยครูประจำชั้น	1. วัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองฉบับนักเรียนของคูเปอร์สมิธ 2. เก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2542

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลจากการที่ผู้วิจัยรวบรวมจาก

1.1 คะแนนการทำแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง 1 วัน และหลังการทดลอง 1 วัน

1.2 ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการติดต่อประสานงานกับฝ่ายวิชาการของโรงเรียนกิ่งเพชร เขตราชเทวี สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลระดับคะแนนเฉลี่ยสหวิทยาของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในภาคการศึกษาต้นและปลาย ปีการศึกษา 2542

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistic Package for the Social Science : SPSS for windows 9.05) วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนที่ได้จากแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง ด้วยการทดสอบค่าที (t-test independent)

2. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนที่ได้จากแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง ด้วยการทดสอบค่าที (t-test dependent)

3. ทดสอบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง ด้วยการทดสอบค่าที (t-test independent)

4. ทดสอบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง ด้วยการทดสอบค่าที (t-test dependent)